

EU:n elpymisväline ja tulonsiirtounioni

Tuomas Malinen (KTM, VTT)
GnS Economics
Helsingin yliopisto

Perustuslakivaliokunta, eduskunta
25.02.2021

Elpymisvälineen jakokriteerit

- » EU-komissio ottaa, budjettinsa ulkopuolella olevan erillisen rahaston kautta, markkinoilta lainaa enintään 750 mrd. euron edestä ja jakaa varat vuosina 2021-2023 EU:n budjetin kautta jäsenmaille.
- » 312,5 miljardia avustuksista jaetaan seuraavien kriteereiden mukaan.
 - 70 % rahaston 312,5 miljardin euron avustuksista jaetaan väestömäärän, (käänteisen) asukasta kohden mitatun bruttokansantuotteen (BKT) sekä vuosien 2015 - 2019 työttömyysasteen mukaan.
 - 30 % jakokriteerit ovat: vuoden 2020 BKT:n pudotus, vuosien 2020 ja 2021 BKT:n kokonaispudotus, (käänteinen) asukasta kohden mitattu bruttokansantuote ja väestömäärä.
 - Loput 77,5 miljardin euron avustusosuus kanavoidaan erilaisten rahastojen, kuten maaseudun kehittämisrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston kautta.
- » Arvostetun saksalaisen Ifo-instituution tutkimuksen mukaan:
 - Korrelaatio avustusten nettosaannon ja BKT:n muutoksen välillä on lähes nolla. Toisaalta BKT per capita luvuilla on korkea korrelaatio avustusten nettosaannon kanssa!
- » Suurimmalla osalla jakokriteereistä ei toisin sanoen ole mitään tekemistä koronaviruksen vaan talouserojen kanssa!

Tulonsiirrot EU:ssa

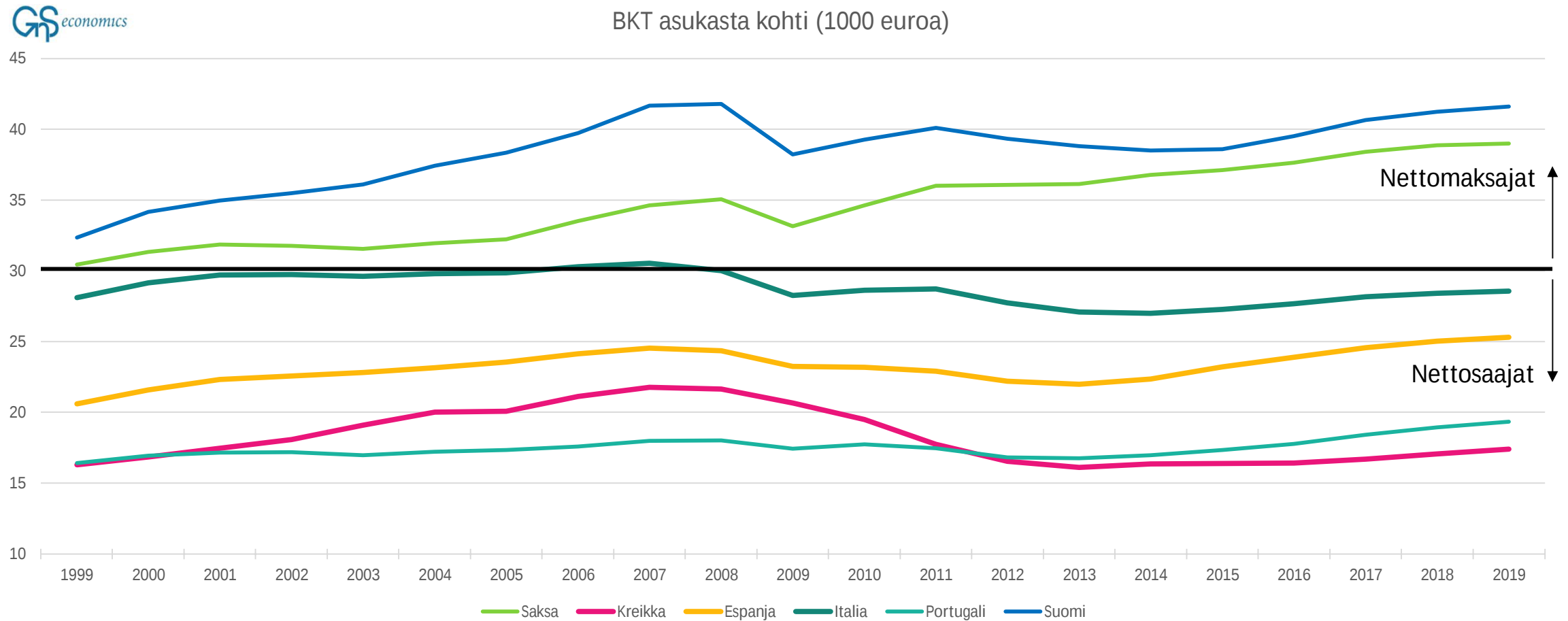
- » EU:n antamat tulonsiirrot on määritelty perussopimuksessa (SEUT).
- » Artikla 176 määrittelee EU:n koheesiorahastot

Euroopan aluekehitysrahaston tarkoituksena on myötävaikuttaa keskeisimmän alueellisen epätasapainon poistamiseen unionissa osallistumalla kehityksessä jälkeen jääneiden alueiden kehittämiseen ja rakenteelliseen mukauttamiseen sekä taantuvien teollisuusalueiden uudistamiseen.

- » Maataloustuet sekä Yhteinen Maatalouspolitiikka (YMP) määritellään SEUT:n artikloissa 39 ja 40.
- » Artikla 122 määrittää EU:n hätäavun:

Jos luonnonkatastrofit tai poikkeukselliset tapahtumat, joihin jäsenvaltio ei voi vaikuttaa, ovat aiheuttaneet tuolle jäsenvaltiolle vaikeuksia tai vakavasti uhkaavat aiheuttaa sille suuria vaikeuksia, neuvosto voi komission ehdotuksesta tietyin edellytyksin myöntää kyseiselle jäsenvaltiolle unionin taloudellista apua.

Elpymisväline on BKT per capita -perustainen tulonsiirto

Elpymisväline ja artikla 125

Unioni ei ole vastuussa eikä ota vastatakseen sitoumuksista, joita jäsenvaltioiden keskushallinnoilla, alueellisilla, paikallisilla tai muilla viranomaisilla, muilla julkisoikeudellisilla laitoksilla tai julkisilla yrityksillä on, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta vastavuoroisten taloudellisten takuiden antamista tietyn hankkeen yhteiseksi toteuttamiseksi.

- » Käytännössä artikla 125 tarkoittaa, että EU ei saa vastata jäsenvaltioiden veloista ja/tai budjettialijäämistä, eli se ei saa jakaa niille tulonsiirtoja, kuten avustuksia, valtion maksuaseman parantamiseksi.
- » Tämä kieltää fiskaaliunionin synnyttämisen, missä EU (tai jäsenmaat) alkaisi ottaa laajaa vastuuta jäsenmaiden julkisen talouden hoidosta.
- » Elpymisvälineen kohdalla juuri niin on käymässä, minkä takia artikla 125 joudutaan tulkitsemaan uudelleen erittäin merkittävällä tavalla.

Elpymisrahasto on rakennettu euron pelastamiseksi

» Valuuttaliittojen historia osoittaa, että ne voivat edetä vain kahteen suuntaan:

1. Syvenevään integraatioon (liittovaltiokehitys)
2. Hajoamiseen (exit-mekanismi, *no-bailout*, valuuttaliiton purkaminen).

» Keskeistä valuuttaliittojen selviämiselle on ollut valmius yhä syvenevään integraatioon, ja tulonsiirtoihin.

» Elpymisrahasto loisi EU:lle uuden, ylikansallisen velkakerroksen.

» Valuuttaliittojen historia osoittaa, että jos sellainen EU:hun luodaan **sitä tullaan lähes varmasti käyttämään toistuvasti uudelleen.**

Perustavanlaatuinen muutos EU:n toimintaan

- » EU:n ehdottama 750 miljardin euron elpymisrahaston hyväksyminen aiheuttaisi tulonsiirrot kieltäneen artiklan 125 rajun uudelleentulkinnan, jonka jälkeen EU voisi ottaa jäsenmaiden fiskaalisia vastuita vastuulleen.
- » Käytännössä EU:n laajuiset, laajamittaiset perussopimuksen ulkopuoliset fiskaaliset tulonsiirrot estävä artikla 125 lakkaisi olemasta.
- » Elpymisrahastolla ollaan luomassa Eurooppaan uutta, ylikansallista eli kansallisvaltioiden ylle luotavaa velkakerrosta.
 - Italian, Espanjan ja Kreikan massiiviset valtionvelat sekä yhteisvaluutta-alueen taloudeltaan heikkoihin jäsenmaihiin kohdistamat paineet käytännössä takaavat, että jos tällainen uusi ylikansallinen velkakerros euroalueelle luodaan, sitä tullaan hyvin todennäköisesti käyttämään toistuvasti uudelleen.
- » Elpymisrahasto toisin sanoen johtaisi EU:n rajuun ja hyvin todennäköisesti pysyvään muutokseen ilman demokraattisesti toteutettua muutosta perussopimukseen.
- » Näiden syiden takia elpymisvälineestä on järjestettävä neuvoa-antava kansanäänestys.

KIITOS!